

Het POP als ondersteuning voor competentie-ontwikkeling in de opleiding Voedings- en dieetkunde van Plantijn Hogeschool

(GoLeWe-actie 2.4 – Portfolio)

Veerle Van Vlaslaer
Koen Vanherle

Slotconferentie GoLeWe
Antwerpen, 20 mei 2011

Praktijkvoorbeeld – uit?

- **Departement TWO (Toegepaste Wetenschappen en Onderwijs)**
- **± 700 studenten TWO**
- **campus Kronenburgstraat**
- **4 opleidingen type professionele bachelor**
  - **Biomedische laboratoriumtechnologie (BL)**
  - **Chemie (CH)**
  - **Lerarenopleiding**
  - **Voedings- en dieetkunde (VD)**

Praktijkvoorbeeld – wie?

Veerle Van Vlaslaer

- **Lector aan 3 opleidingen (BL, CH en VD)**
- **Lector statistiek**
- **Opleidingscoördinator van 2 opleidingen (BL en VD)**
- **Ervaring: ontwikkelen/implementeren/bijsturen van competentiegerichte curricula voor BL-CH-VD**

Koen Vanherle

- **Lector VD**
- **Studieloopbaanbegeleider 1VD**

Praktijkvoorbeeld – inhoud

- **CGO**
- **competentiematrix**
- **integratieve aanpak**
- **POP**

bama-structuur

opleidingen BL-VD (gezondheidszorg) – CH

- **professionele bachelor opleiding = 180 stp (3 jaar)**
  - **werkveld**
  - **erkende beroepstitels BL-VD**
(KB met competenties beginnend beroepsbeoefenaar, **beroepsverenigingen**)
  - **overlegkanalen met bedrijfswereld (CH met competentieprofiel voor ≠ sectoren)**
  - **beroepsprofiel (SERV + Europees niveau)**
  - **domeinspecifiek referentiekader (VLHORA)**
  - **competentieprofielen **werkveld****

CompetentieGericht Onderwijs

- de **onderwijsvisie** is de keuze om de beroepsgerichte opleidingsdoelen (opbouw van de beroepscompetenties) zeer grondig aan te pakken (en dit ook van bij de aanvang van de studie) en de wetenschappelijke 'onderbouw' hierop volledig af te stemmen.
- vakoverschrijdend denken en redeneren ⇒ **integratieve aanpak**
- elke student bouwt zelf en geleidelijk aan deze vaardigheden op (onder begeleiding van lectoren)
- met bijkomende **intentie** om blijvend voldoende aandacht te geven aan brede algemene kennis en vaardigheden.

Competenties

- **competenties** zijn een **combinatie** van kennis, inzichten, vaardigheden, attitudes en waarden die iemand in staat stellen een taak of een cluster van taken (→ vakoverschrijdend) tot een goed einde te brengen
- **competenties** worden geformuleerd als leerdoelen
  - in termen van 'kennen' en 'kunnen' (actieve vorm)
  - verworven kennis toepassen: kent → kan → doet, voert uit

Competentiemodel – kerncompetenties

- per opleiding een reeks kerncompetenties
- verdeeld over 4 groepen
- ❖ persoonsgebonden
- ❖ interactief
- ❖ taakgebonden algemeen
- ❖ taakgebonden vakspecifiek

Kerncompetenties – indicatoren

1. leren en reflecteren - VD

Stelt het eigen handelen in vraag.

Leert systematisch uit eigen ervaring, fouten en successen

Leert systematisch uit ervaring van anderen.

Heeft een kritische houding en stelt daardoor onderzoekende vragen.

Vraagt en geeft feedback.

Houdt uit eigen initiatief vakkennis op peil.

Zet theorie en nieuwe inzichten om in praktijkvoorbeelden.

Vertaalt externe feedback in leerpunten.

Competentiematrix –

Opleidingsdoelen

- **ECTS- fiche van een opleidingsonderdeel**
- **expliciete gedragsindicatoren**
- **overzicht voor de volledige opleiding**
- **competentiematrix met expliciete en impliciete gedragsindicatoren**

Competentiematrix → invullen

betekent

- **expliciete gedragsindicatoren vertalen zich naar type oefeningen, gehanteerde werkvormen, examenvragen**
- **expliciete gedragsindicatoren vertalen zich naar indicatoren voor alle assessments**
- **expliciete gedragsindicatoren vertalen zich mogelijk naar andere invullingen van werkcolleges, praktijksessies**

Competentiematrix – gebruik

**de competentiematrix = een dynamisch
werkinstrument**

voor studenten

- **gedragsbevorderend**
- **onderdeel van POP**
- **hulpmiddel bij studieloopbaangesprekken**
- **basis voor zelfreflectie**
- **begrijpen wat competenties betekenen en dus wat er geëvalueerd wordt**

volgens Europese opleidingsprofiel

working as a professional in dietetics

the award-holder should be able to

- Work effectively as a **reflective practitioner** in exercising judgements based on awareness of key issues
- as a **reflective practitioner** accept responsibility in a peer relationship and with some guidance for determining and achieving personal and group outcomes
- show awareness of the limitations of his/her knowledge and experience and know how to obtain advice and guidance
  - *“Je moet niet alles weten, maar je moet weten dat je niet alles moet weten ”*
  - *Ook wij reflecteren en noteren dit!!*

(Zelf)–reflectie

‘reflective practice’ of ‘leren uit ervaring’

- ➔ is eigen aan elk beroep in de gezondheidszorg (werken met mensen)
- ➔ staat voor: eigen (werk)ervaring gebruiken als beginpunt om te ‘leren’
- ➔ dit ‘leren’ staat voor verder ontwikkelen van competenties (gedragingen)
- ➔ dit ‘leren’ staat los van louter kennis verwerven
- ➔ door reflectie ga je nadenken over het eigen handelen zodat je dit verbetert en bijstuurt
- ➔ door reflectie word je bewust van je plaats als diëtist (wat kan je wel en wat kan je niet)
- ➔ ⇨ ‘reflective practice’

Competentieontwikkeling – POP

- **CGO legt de verantwoordelijkheid voor de studievoortgang bij de student**
- **POP (Persoonlijk OntwikkelingsPlan) is het hulpmiddel**
- **student stelt voor zichzelf leerdoelen**
- **volgt de ontwikkeling van de gevraagde competenties zelf op en stuurt bij**
- **reflecteert**
- **invulling POP evolueert gedurende de opleiding**
- **einde: met POP bewijst de student dat hij/zij als beginnend beroepsbeoefenaar klaar is voor het werkveld**
- **POP-begeleider (lector = coach) – 3 gesprekken per jaar – student bereidt deze voor**

POP – ontwikkeling

➤ Aanpassing vroegere POP

- Feedback studenten:
  - *geen reflecties bij élk vak*
  - *geen dubbele reflecties*
  - *vrije keuze digitaal/geschreven*
  - *geen overschrijfwerk van leerdoelen*
  - *duidelijke, concrete vragen...*
- Eigen ervaringen (studieloopbaanbegeleider):
  - *komen tot kwalitatieve reflecties (concrete antwoorden)*
  - *duidelijke link met opleidingsdoelen en beroepscompetenties*
  - *overzichtelijk, basis voor studieloopbaangesprek*
  - *integratie projectwerk, eindwerk, stage, andere activiteiten...*
  - *bewijskracht ...*

POP ontwikkeling

➤ Fasen in de POP ontwikkeling

- Opleidingsoverschrijdend overleg tussen studieloopbaanbegeleiders, studentenbegeleider en GoLeWe-contactpersoon
- Bijscholing, o.a.
  - *Oplossingsgericht coachen*
  - *Dag van het Leren...*
- Handboeken
  - *Standpunt student*
  - *Standpunt coach*
- Bespreking binnen de opleiding VD

POP VD – inhoudsopgave

Persoonlijk Ontwikkelingsplan: POP

Inhoudsopgave

Overzicht van mutaties

Checklist voor studieloopbaanbegeleider

1 *Vorbereiding en verslag studieloopbaangesprek*

2 *Extra studiebegeleiding*

3 *Curriculum Vitae*

4 *Reflectie keuze opleiding VD*

5 *Assessments*

5.1 *LeMo-test met reflectie*

5.2 *Projectassessments en andere assessments*

6 *Studietijdmeting*

7 *Attesten en rapporten*

8 *Reflectie naar studieplanning*

Vakspecifieke verwachtingen en planning

Vakspecifieke feedback van lectoren en reflecties

9 *Reflecties naar projectwerking*

10 *Studie-oriëntatie: Reflecties adhv competentiemodel*

10.1 *Ons competentiemodel: Voedings- en Dieetkunde*

10.2 *Reflecties in 1VD*

10.3 *Reflecties in 2VD*

Europese
Europees Fonds voor

Overzicht van mutaties

Overzicht van mutaties

In te vullen en zorgvuldig bij te houden door de student!!

Datum	Locatie POP: tab "x" pag "y"	Omschrijving mutatie	Besproken met ...

Checklist voor studieloopbaanbegeleider

NAAM STUDENT:..... GROEP: 1VD..... 2VD..... 3VD.....

DATUM STUDIELOOPBAANGESPREK												
Checklist POP	OK	niet OK	OK	niet OK	OK	niet OK	OK	niet OK	OK	niet OK	OK	niet OK
Indeling/lay-out POP (ringmap, CV, keuze VD, tabbladen, inhoudsopgave,...)												
Reflectieformulieren (volledigheid, concreet, kwalitatief,...)												
Studietijdmeting (overzicht periode in POP entotalenvia mail naar OCO)												
Verslagen van studieloopbaangesprekken												
Archief bereikte competenties (studieresultaten, competentiebewijzen, aanwezigheidsattesten, assessments,...)												

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

www.golewe.eu

Europe investeert in uw regio

terreg
laanderen
Nederland

opleiding VD

1 Voorbereiding en verslag studieloopbaangesprek

Studieloopbaangesprek nr. “...” – datum: ... / ... / ...

Vorbereiding van het studieloopbaangesprek

Wat verwacht ik van dit studieloopbaangesprek? Waar heb ik behoefte aan?

Wanneer is dit een nuttig gesprek geweest voor mij? (concreet omschrijven)

Agenda: welke items wil ik bespreken met de studieloopbaanbegeleider?

-
-
-

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

www.golewe.eu

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

opleiding VD

Verslag van het studieloopbaangesprek (direct na het gesprek invullen!)

Welke afspraken met studieloopbaanbegeleider gemaakt? (concreet opsommen)

-

-

Wat is de indruk die de studieloopbaanbegeleider van mij heeft gekregen n.a.v. dit gesprek?

Persoonlijk actieplan: Welke concrete acties ga ik ondernemen (SMART)?

Handtekening student :

Handtekening studieloopbaanbegeleider:

2 Extra studiebegeleiding

Het kan zijn dat je nood hebt aan extra begeleiding, naast studieloopbaanbegeleiding. Aangezien het belangrijk is om ook hierover voldoende te reflecteren, kan je alle informatie omtrent extra begeleidingsvormen in dit tabblad bijhouden.

Enkele voorbeelden: gevolgde bijscholing SOVO, informatie van de ombudsman,...

Voor IT-studenten: in dit katern plaats je een kopie van je IT-traject!

Sommige studenten hebben nood aan extra begeleiding
Op heel diverse vlakken
Plantijn Hogeschool heeft hiervoor een aanbodkaart

3 Curriculum Vitae

➤ **Voor deze opleiding verwacht men dat je een aantal begincompetenties bezit (meegenomen uit het secundair onderwijs). Naar deze kennis en vaardigheden kan je in je CV verwijzen**

- Contactvaardigheid
- open staan voor nieuwe ervaringen
- motivatie en inzet
- Doorzettingsvermogen
- Flexibiliteit
- wetenschappelijke interesse
- voorkennis wiskunde: basiskennis algebra
- schriftelijke en mondelinge taalvaardigheid (Nederlands)
- actieve basiskennis Engels en Frans (gesprek met anderstalige cliënt)
- passieve kennis Engels (lezen van wetenschappelijke vakliteratuur)

4 Reflectie keuze opleiding VD

➤ Typen!!

4 Reflectie keuze opleiding VD

Waarom heb je voor de opleiding VD gekozen?

Wat zijn je drie voornaamste kwaliteiten? Beschrijf tevens hoe je deze verworven, ontwikkeld, geërfd hebt. Als reflectiehulpmiddel kan je de begincompetenties uit 3. Curriculum Vitae gebruiken.

Wat wil je later professioneel doen met je diploma als diëtist?

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

www.golewe.eu

Europa investeert in uw regio

5 Assessments

➤ Assessments over jouw functioneren

- Lemo : Leerstijl- en Motivatietest + reflectie hierover

➤ Overzicht projectassessments

➤ Andere assessments

- Vb. uit “communicatieve vaardigheden”, skillslab,...

5 Assessments

5.1 LeMo-test met reflectie

LeMo-test 1 - datum afname:

Persoonlijk feedbackrapport hier toevoegen (niet alle vragen afprinten)

In hoeverre herken ik mij in de uitslag van de test?
Wat vooral wel?

Wat vooral niet:

Bespreek dit met iemand anders die hierover een mening kan hebben.
In hoeverre herkent een ander (vb. ouders, andere klasgenoten van vroeger,...) mij in de uitslag van deze test?

Wat vooral wel?

Wat vooral niet

6 Studietijdmeting

➤ 2 doelen:

- Jij krijgt een beeld van de indeling van je studietijd
- De hogeschool krijgt een beeld van de studietijd van de 'gemiddelde student'

7 Attesten en rapporten

➤ **Onder dit tabblad zitten**

- Kopies van de behaalde diploma's (enkel laatste jaar secundair en andere verdere studies)
- Puntenlijsten van de opleiding VD
- Een reflectie omtrent de puntenlijst en een koppeling naar je leerkrediet

REFLECTIE OVER RESULTATEN PERIODE "...":

Behaalde resultaten

Had ik dit verwacht? Verklaring resultaten + koppeling aan studiemethode

Consequenties naar studie-aanpak.
Waar in was ik succesvol en ga ik een volgende periode zeker blijven doen?

Wat ga ik in een volgende periode anders aanpakken?

Consequenties m.b.t. slaagkansen + gevolgen leerkrediet

8 Reflectie naar studieplanning

➤ **Vakspecifieke verwachtingen en planning:**

- Duidelijkheid omtrent de doelstellingen en evaluatievormen
- Hoe je staat met je voorbereiding voor dit vak
- Inschatting slaagkansen
- Welke acties je moet ondernemen

➤ **Vakspecifieke feedback van lectoren en reflecties**

8 Reflectie naar studieplanning

Zorg ervoor dat je nota's in orde zijn en dat je zicht hebt op wat er voor elk vak van je verwacht wordt naar doelstelling en evaluatie toe. Noteer hieronder voor welke vakken je zicht hebt op wat er van je verwacht wordt. Noteer wat je nog moet nagaan om daarop zicht te krijgen.

Vakspecifieke verwachtingen en planning

1VD				
Opleidingsonderdeel	Verwachtingen (doelstellingen en evaluatievormen) zijn duidelijk + verklaar	Ben ik bij met de leerstof met het oog op de toetsen (nota's in orde, samenvattingen, timing,...)	hoe hoog schat ik mijn slaagkansen in voor dit opleidingsonderdeel + waarom?	Welke acties moet ik nog ondernemen (bv. ects fiche lezen, vragen stellen, monitoraat, e-learning, medestudenten,...)
Voedingswetenschappen 1				
Methoden en onderzoek 1				
Biomedische wetenschappen 1				

Hulpmiddel: takenplanner 1 VD

- overzicht van taken tijdens de lesweken van een periode
- wanneer opdracht
- wanneer afgeven
- P:\Educatie\Lector aan Student\LV\opleiding_VD\POP\studieplanner per periode

Vakspecifieke feedback van lectoren en reflecties

Bij welke opleidingsonderdelen heb ik van de lector feedback gekregen? En wat ga ik er mee doen? Belangrijke feedback van lectoren verplicht hier noteren (zelfstandig, of mail uitprinten).

Bv. communicatieve vaardigheden, kooklessen, presentatievaardigheden,...

Tijdens bepaalde opleidingsonderdelen voer je ook reflecties uit: kooklab, zorggerichte comm.vaardigheden,...

Hier in het POP hoef je de reflecties van deze vakken niet te herhalen, maar wel neerschrijven wat je met de reflecties uit de opleidingsonderdelen concreet gaat doen.

De reflecties van het skillslab 1&2VD horen hier wel integraal te komen in dit katern.

Opleidings- onderdeel – component	Lector	Feedback	Wat ga ik met deze feedback doen?

9 Reflecties naar projectwerking

Periode ..... – projectweken

Naam.....

Projectgroep .....

Van dit formulier wordt een kopie toegevoegd aan de projectmap!

Formuleer bij het begin van het project (zie ook methodiek aanpak project (APACA)) minstens drie persoonlijke leerpunten in termen van gedragsindicatoren (leerdoelen in termen van te verwerven vakkennis en vakkundigheid worden voor de hele groep geformuleerd).

Reflecteer na de eerste projectweek over deze leerpunten en stuur eventueel bij.

Reflecteer na de tweede projectweek in hoeverre je de leerpunten hebt bereikt.

Leerpunten bij aanvang project

1)

2)

10 Studie-oriëntatie: Reflecties a.d.h.v. competentiemodel VD

Competentie 1: leren en reflecteren

Welke indicator(en) heb ik verworven?

Waar in de opleiding (vb. in welk opleidingsonderdeel,...) heb ik dit verworven?
Op welke manier (concreet)?

Wat kan ik daar later mee doen in mijn beroep?

Welke indicator(en) van deze kerncompetentie wil ik dit academiejaar nog verwerven?
Hoe ga ik dit doen?

Check op einde academiejaar:

Conclusie:

‘Reflective practice’ in de praktijk

- ➔ de verantwoordelijkheid voor invullen van het POP ligt bij jou (student)
- ➔ is noodzakelijk om tegen de stage ‘reflective practice’ spontaan toe te passen
- ➔ POP is belangrijk om het decretaal verplichte aantal stage-uren te presteren
- ➔ POP is het instrument in 3VD voor procesevaluatie van stage en eindwerk
- ➔ ...
- ➔ Reflective practice via het POP is moeilijk, vraagt tijd, is soms confronterend

➔ foute reactie als gevolg van deze moeilijkheid, ...:
invullen van een reflectie heeft geen zin, ik weet dat
allemaal zo ook wel, POP is tijdverlies,... en dus vul ik
het niet meer in (negatieve denkspiraal)

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

